

JUNTA DE LA FEDERACIÓ DE MOVIMENTS DE RENOVACIÓ PEDAGÒGICA DE CATALUNYA

Tàrrrega, 26 de gener del 2008

REFLEXIONS I PROPOSTES SOBRE LA LLEI D'EDUCACIÓ DE CATALUNYA

Notes preses sobre les intervencions dels convidats.

(La responsabilitat del que hi ha escrit és de la persona que ha pres les notes)

A)

Amb la Llei d'Educació catalana el Parlament de Catalunya legislarà per primera vegada a partir del nou Estatut d'Autonomia, que penja directament de la Constitució. Permetrà desenvolupar, a partir dels nostres criteris, la LOE i l'*Estatuto Básico del Empleado Público* (EBEP), normatives orgànica i bàsica respectivament, sense que ens afectin els *Reales Decretos* que els desplegaran des de l'Estat. Això farà que la nostra normativa no sigui impugnada pels Tribunals de Justícia (decrets de matrícula, català...) i que els recursos, si hi fossin, s'hagin de presentar directament al Tribunal Constitucional, al·legant vulneració del contingut de la Constitució.

Es podrà regular la funció pública docent de Catalunya abans que es desplegui més normativa de la funció pública general. Si es produís un buit legal, mentre no es tingui la llei, caldria anar a l'Estatut. Per primera vegada la Generalitat podrà regular l'ingrés a la carrera docent, l'avaluació i les retribucions complementàries que se'n desprenen. Cal recordar que fa 24 anys que està sense regular la carrera professional docent, per buits legals que no s'han emplenat. Catalunya podrà organitzar cossos docents propis, sense cap més limitació que els articles aplicables de l'EBEP, que són pocs. Només cal que es respectin els drets adquirits amb anterioritat.

Es podria aconseguir que la zona fos el lloc d'adscripció del professorat, fent-la correspondre així amb les unitats de planificació. Amb això seria més fàcil

adequar els recursos humans a les necessitats educatives de la zona. Cal diferenciar destinació de lloc de treball: es pot estar destinat a una zona i, pel període que es determinés, realitzar la funció que fes falta en un centre o en un altre, de la mateixa manera que ara al ser destinat a un centre, pots haver de fer una tasca o una altra.

També es podrien regular les especialitats de manera diferent. Hi hauria marge per regular d'una altra manera els cossos docents de manera que fos possible la formació d'equips coherents, en funció de projectes educatius propis. Només caldria respectar els principis constitucionals de publicitat, mèrit i capacitat.

La mobilitat entre administracions (local, autonòmica, estatal...) no es veuria modificada perquè està regulada per la LOE que és una llei orgànica i, per tant, d'obligat compliment. Amb la nostra normativa podríem fer possible la destinació definitiva en una zona escolar i participar, igual que ara, en els concursos de trasllats autonòmics i estatals. Res impediria participar també en els europeus, quan es regulin. Els cossos propis hauran de ser homologables perquè hi pugui haver aquesta mobilitat.

B)

Constata que els resultats baixos en excel·lència de les darreres proves PISA, si fem abstracció de les desigualtats produïdes per l'origen socioeconòmic, són similars a les dues xarxes, pública i concertada. Quant a equitat, la balança estaria a favor de la pública; els resultats en cohesió social són millors en la xarxa pública.

Amb el concert no es distingeix entre els centres privats amb voluntat de servei públic i els que no en tenen. La LODE del ministre Maravall no pretenia que fos així, però s'ha desvirtuat. Com seleccionar-los? Si els concerts es donen universalment a les concertades, amb unes condicions iguals per a

accedir-hi, i no es té en compte l'origen sociològic de les famílies, les desigualtats continuaran.

Cal actuar en la causa de les desigualtats i, si es deuen a l'origen socioeconòmic, és aquí on s'ha d'actuar. La causa no és la manera de funcionar de la xarxa pública o de la privada perquè els resultats que donen són els mateixos, per tant s'ha d'actuar sobre la causa i no malbaratar els diners distribuint-los de manera general.

El concert, segons ho pugui permetre la Llei de pressupostos, pot establir uns mòduls iguals per a tothom, tot i obligant a complir els requisits d'escolaritzar tot l'alumnat i fer una gestió democràtica dels recursos. El contracte programa hauria de cobrir tot allò que no cobreix el concert: aquí és on es podrien fixar les fronteres.

Caldria ser curós en oferir als centres privats amb voluntat pública una continuïtat i un marc estable, per tal que poguessin desenvolupar la seva tasca amb tranquil·litat. Una oferta semblant a la que es va oferir als centres del CEPEPC d'entrar a formar part de la xarxa pública ara no es veu políticament viable.

Un dels temes clau és la matrícula. Les OME estan amparades per la LOE, que en aquest aspecte és progressista. Però es poden millorar els decrets de matrícula en l'establiment d'altres límits i zonificacions, en l'externalització de la baremació, etc. Cal prendre com a referència el decret de matrícula de Castella la Manxa, acceptat pel Tribunal Suprem. També cal millorar els sistemes de control públic: inspecció, participació municipal en els Consells escolars... No és que no hi hagi normativa, el que passa és que no s'aplica i no s'avalua. Hi ha incompliments de la legalitat vigent i no passa res. Els poders públics han de garantir l'equitat i no poden deixar sense control una part important del sistema educatiu. Cal recordar que la inspecció ho és de les dues xarxes de la pública i la privada. Els municipis han de formar part dels Consells Escolars dels centres concertats, no poden incomplir la llei, que ho

regula clarament. Estranya, a més, que hi hagi un coneixement exhaustiu del professorat dels centres públics i que, en canvi, no s'estudien les dades que fan referència al professorat de la concertada, tot i que hi són, perquè són pagats directament pel mateix Departament.

Sobre les direccions dels centres: no passa a cap sector empresarial que no hi hagi prou candidats per exercir la funció directora. Aquest fet legitima les mesures més radicals. El capital humà ja hi és, cada professor és un petit director a la seva classe. Les habilitats es tenen, només és un problema d'escala, que s'agreuja perquè hi ha centres molt grans, cada vegada més complexos. Cal buscar elements professionalitzadors que facin del personal docent uns bons gestors dels centres. No s'han d'anar a buscar a fora.

Hem de trobar l'equilibri entre els drets individuals i els col·lectius. En escoles molt homogènies el que de vegades cal preservar són els drets individuals, però el que passa més sovint és que cal enfortir els referents comuns, col·lectius i, per això, la figura de la direcció és clau.

En aquestes Bases es deixa absolutament oberta la funció directora. Però els directors de l'escola pública no han de pretendre ser com els de la privada que no tenen cap altre funció que executar les ordres del titular. El/la director/a ha de ser un/a professor/a amb voluntat de fer-ho, ha de tenir una preparació addicional i ha de tenir el suport de la titularitat.

En la pública l'allunyament entre titularitat i direcció és massa gran. És més, el Conseller té masses competències com per poder exercir correctament el paper de titular dels centres públics. Caldrien figures intermèdies. Però no es pot oblidar que cal creure en el sector públic per poder-ne ser un bon titular: és paradoxal que siguin persones, i partits, que semblen creure més en el funcionament del sector privat les que exerceixin la titularitat del sector públic.

La relació entre la titularitat i la direcció a la pública està massa allunyada i queda massa diluïda. La zona educativa amb més competències podria ser un ens amb el paper de titular més proper al centre que el que és el Departament.

La gestió indirecta que proposen les Bases obre TOTA mena de possibilitats de privatització.

La Llei permetrà els desplegaments normatius, però també cal per una qüestió simbòlica: perquè fa temps que es demana i perquè consta en el Pacte del Tinell que funda el tripartit. Potser una bateria de decrets seria igual d'eficaç per transformar el sistema educatiu català, però la funció simbòlica en política també és important.

La veu de les escoles és poc present dins d'aquest guirigall mediàtic. El que arriba dels centres des dels mitjans no és el que passa ni és el que pensem molts docents. De totes maneres la culpa d'això no és només dels mitjans. Cal que els mestres facin sentir les seves veus, tot i que ja sabem que és molt difícil que les opinions que no fan un bon titular tinguin ressò mediàtic.

Idees recollides del debat

Consideracions generals

- Una Llei d'Educació Catalana (LEC) és necessària. Una bateria de decrets potser podria regular els mateixos àmbits però estaria més supeditada als Reales Decretos de Madrid que serien d'obligat compliment.
- L'acord social del Pacte Nacional per l'Educació (PNE) proporciona un consens bàsic que facilita arribar a una Llei de país.
- El consens social entorn de la Llei ha de ser el més ampli possible: això en garanteix l'estabilitat i la coherència de les polítiques posteriors.

- La Llei ha de recollir el patrimoni pedagògic de Catalunya. Ha de servir per consolidar i ajudar a estendre el camí fet per l'escola pública catalana i per protegir la nostra tradició respecte a la normativa estatal.
- La Llei haurà de ser un marc flexible que permeti la concreció en decrets per ajustar-se a les canviants necessitats educatives.
- També ha de ser un instrument d'avenç per als diversos territoris i, per tant, ha de poder adequar-se a les seves necessitats i característiques diferencials.
- A la vegada, la Llei ha de presentar un model que contingui uns mínims comuns ben clars.
- Cal un bon diagnòstic previ a la Llei. Les Bases presentades no posen en primer pla atendre la causa principal de les desigualtats en els resultats escolars: l'origen socioeconòmic de l'alumnat.
- Si aquesta és la causa, aquest és el fet prioritari a combatre. Per a nosaltres l'equitat és un principi fonamental i millorar en la cohesió social és una prioritat.
- Una Llei sense uns acords pressupostaris que l'acompanyin no és més que una declaració d'intencions. Resulta poc creïble.
- Calen canvis: cal reordenar la funció pública docent i millorar l'autonomia. Tot plegat modificaria la cultura i les dinàmiques dels centres públics, cosa que creiem que fa falta.
- La Llei cal que tracti tots els temes educatius. Alguns d'ells, molt importants, no hi consten o no hi són amb el nivell de desplegament convenient: postobligatòria, 0-3, adults, educació al llarg de la vida, educació no formal...
- La LEC no hauria de contenir aspectes que produeixin una confrontació social que faci preveure que, a curt termini, la Llei seria modificada per un canvi de govern.
- Posar pals a les rodes per a què s'elabori la LEC és afavorir que haguem d'acatar els desplegaments normatius de l'Estat.
- L'obligatorietat del tram d'educació infantil 0-3 no és una prioritat. Caldria pensar però en allargar-la a partir del 16 anys.
- No es pot basar una Llei només en l'anàlisi dels efectes que produeix ara el sistema educatiu, cal valorar les causes i proposar una LEC a partir d'un diagnòstic complet.

- L'excel·lència és un concepte que pot tenir moltes accepcions. La LEC no es pot basar en voler aconseguir-la si no hi ha acord sobre què s'entén per aquest terme.
- La LEC no ha d'aprofundir la burocratització que ara pateix el sistema escolar.
- Les normatives que ara està traient el Departament, no sembla que vagin pas en la línia que defensem i que, en part s'expressa a les Bases. Unes normatives millors generarien més confiança en les intencions del govern (avaluació, aules d'acollida...).

Servei Públic d'Educació

- La LEC ha de fer una definició clara de què s'entén per Servei Públic d'Educació (SPE).
- Les obligacions de tots els centres finançats amb diners públics haurien de ser prou explícites i s'haurien de fer complir.
- Les escoles de nova creació aporten experiències que podrien ser útils per definir aspectes clau del SPE.
- S'ha d'avaluar la distribució de l'alumnat de cada zona. Com es reparteix l'alumnat entre els centres és una qüestió clau.
- La titularitat dels centres públics no ha de poder ser una altra que la Generalitat. Caldria parlar de en quines condicions la titularitat podria ser dels Ajuntaments. En cap cas ha de ser una entitat privada encara que estigui coberta per una adjectivació del tipus "sense finalitat de lucre" que, de fet, ho permet tot.
- Mantenir les dues xarxes pública i privada tal com estan ara contribueix a consolidar les diferències segons l'origen i fa difícil la mobilitat social. La igualtat d'oportunitats és fictícia. Per això cal que ens integrem tots en el SPE amb les mateixes obligacions en aconseguir la cohesió social.
- El model de referència per millorar l'escola pública no pots ser, de cap manera, el funcionament de l'escola privada.
- Es podria pensar si la millor manera d'incorporar les escoles privades que fan un servei públic a l'SPE no seria la mateixa via que es va utilitzar per al CEPEPC.
- L'equitat i l'excel·lència no han d'aconseguir-se només a l'escola pública, també ha de ser una finalitat de l'escola privada.

- El model d'escola pública no l'hem de discutir amb l'escola privada, ni aquest ha de ser un referent. Cal discutir-ho només amb les instàncies que tenen la representació democràtica de la ciutadania.
- L'arribada de nous nens és un fenomen que tindrà una durada llarga. No es pot amagar el cap sota l'ala i cal abordar-lo per tal de dotar-los de les mateixes oportunitats efectives. No se'ls pot acusar dels mals resultats globals del sistema ni es poden ignorar les dificultats que presenten.

Autonomia de centres

- Cal que els centres tinguin l'autonomia suficient per poder cercar les millors solucions per a cada realitat i per a les diverses necessitats educatives de la zona.
- En parlar de resultats del sistema no es pot separar per públiques i privades. Això s'utilitza per posar com a model una xarxa, la privada. Si fem abstracció del bagatge sociocultural de l'alumnat, hi ha centres amb bons resultats i centres amb resultats pitjors; i en cada grup hi ha centres públics i privats. No hi ha correlació entre excel·lència i titularitat

Professorat

- Caldria que la contractació deixés molt clars els drets però també les obligacions del professorat que es compromet amb la funció pública.
- Cal insistir en la necessitat de l'avaluació del professorat.
- Els drets col·lectius enfrontats de vegades amb els drets individuals cal que siguin protegits. La direcció els hauria de defensar. En escollir entre les candidatures a la direcció aquest hauria de ser el criteri. Per tant, cal reforçar les direccions per tal que puguin tutelar el centre i la cultura comuna.